

Nota van Participatie Omgevingsvisie gemeente Olst-Wijhe 2050

De gemeente Olst-Wijhe is in 2023 gestart met het ontwikkelen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie maakte de gemeente niet alleen. In de verschillende fasen van het proces werkte de gemeente samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties. Dit document geeft de resultaten van het participatietraject van de omgevingsvisie Olst-Wijhe 2050 weer. Het betreft de resultaten van drie digitale enquêtes, straatgesprekken, schoolopdrachten, een toekomsttour en reguliere bijeenkomsten. Aan het einde van elk van de drie fases heeft een update van het document plaatsgevonden.

Overzicht participatie in cijfers

> Participatieronde 1

- **1.620** respondenten en **439** ingezonden foto's op de enquête Toekomstvisie Olst-Wijhe 2050

> Participatieronde 2

- Circa **200** straatgesprekken over drie scenario's voor Olst-Wijhe in 2050
- **833** respondenten op de Swipocratie stellingen
- Ongeveer **55** leerlingen kregen een gastles en creëerden hun ansichtkaart 'Groetjes uit Olst-Wijhe in 2050'
- Meerdere klassen basisscholen knutselden hun ideeën over Olst-Wijhe in 2050

> Participatieronde 3

- Online vragenlijst over voorstellen omgevingsvisie: **136** reacties
- Circa **70** reacties op de Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour

> Twee stakeholdersessies

- Interactieve werkateliers met ca. **40** aanwezigen per sessie

Fase 1 – ANALYSE (SEPTEMBER – DECEMBER '23)

Enquête Toekomstvisie Olst-Wijhe - Participatieronde #1

Voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie gemeente Olst-Wijhe 2050, is in de eerste fase van het proces een digitale enquête uitgezet onder inwoners en ondernemers van de gemeente. In de enquête zijn zij bevraagd op wat ze belangrijke waarden van Olst-Wijhe vinden en welke kwaliteiten de gemeente in de toekomst moet behouden of benutten. Daarnaast is hen gevraagd welke ontwikkelingen en opgaven in hun ogen voor de dorpen, buurtschappen en het landelijk gebied onvermijdelijk zijn, waarop de gemeente moet anticiperen en waar kansen liggen.

Tussen 31 oktober en 15 november 2023 vulden 1.620 inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Olst-Wijhe een uitgebreide enquête in. Om een goede afspiegeling te krijgen zijn via huis-aan-huis brieven inwoners benaderd om mee te doen aan de enquête. Daarnaast is een oproep verspreid in lokale en social media. Voor mensen die minder digitaal vaardig zijn, werd op verschillende plekken in de gemeente een papieren versie van de enquête beschikbaar gesteld. De methodiek en uitkomsten van de enquête zijn beknopt samengevat in een [rapportage](#). Als reactie op de actieve deelname van inwoners heeft wethouder Judith Compagner een video opgenomen om iedereen te bedanken voor het invullen van de enquête. Ook de foto's die men heeft ingezonden wordt hier getoond. De video is [hier](#) te bekijken.

Hoofdpijnen opbrengsten enquête	Hoe verwerkt in de omgevingsvisie?
DNA van de gemeente Olst-Wijhe Inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente beschrijven de gemeente voornamelijk met de woorden "groen", "rustig" en "gemoedelijk". De gemoedelijke, gezellige sfeer in de dorpen wordt als waardevol ervaren. Ook woorden zoals "landelijk" en "mooi" worden door veel respondenten toegekend aan de gemeente. Daarnaast wordt de ligging aan de rivier de IJssel en nabij de steden Deventer en Zwolle vaak genoemd als onmiskenbare eigenschap van de gemeente. Over het algemeen worden vooral positieve bewoordingen gebruikt om de leefomgeving te beschrijven. De rust en kleinschaligheid wordt voornamelijk gewaardeerd, maar wordt door een enkeling ook gekenmerkt als saai.	DNA van de gemeente Olst-Wijhe Onderdeel van het eindproduct van de analysefase is een poster die het DNA van de gemeente beschrijft. De genoemde waarden en kenmerken van de gemeente Olst-Wijhe zijn meegenomen bij het opstellen van deze weergave van het DNA. Zo zijn de gebruikte woorden samengevoegd in een woordwolk. De input vormt daarmee het fundament voor verdere ontwikkeling van de omgevingsvisie. Het verder versterken en verbeteren van de kernkwaliteiten van de gemeente Olst-Wijhe speelt bij het opstellen van een koers richting de toekomst een belangrijke rol.
Belangrijkste opgaven Op verschillende thema's zijn respondenten bevraagd in welke mate zij opgaven belangrijk vonden voor Olst-Wijhe in 2050. Om een beeld te krijgen van de meest urgente opgaven, is hen vervolgens de vraag gesteld om uit alle thema's vijf opgaven te kiezen die zij het meest van belang vinden. De woningbouwopgave kwam hieruit naar voren als een belangrijke opgave: daarbij gaat het over het bouwen van voldoende woningen, maar ook over het aanbieden van een divers en betaalbaar aanbod. Ook het hebben van voldoende voorzieningen in	Belangrijkste opgaven De verschillende benoemde opgaven komen terug in het eindproduct van de analyse fase, waar de belangrijkste opgaven en kansen richting de toekomst zijn geformuleerd in tekst, diagrammen en een kaartbeeld. De beschreven opgaven worden herkend door de gemeente en de lokale politiek en zullen een invulling krijgen in de omgevingsvisie.

<p>de buurt is voor veel respondenten van belang. Naast deze thema's vinden respondenten ook bereikbaarheid met het openbaar vervoer, verkeersveiligheid en de aanwezigheid van groen in de omgeving van belang.</p> <p>Kijkend naar de jongste doelgroep (0 - 24 jaar) komen de belangrijkste opgaven gedeeltelijk overeen met het algemene beeld dat geschetst wordt. Vooral de opgave betaalbare woningen is voor jongeren erg van belang. Ook vinden zij het belangrijk dat er meer woningen komen en er voldoende voorzieningen in de buurt zijn. Daarnaast vinden jongeren ook de aanwezigheid van sportvoorzieningen en sportmogelijkheden van belang, en hechten zij veel waarde aan sociale contacten in de buurt en ontmoetingsplekken.</p>	
<p>Dromen over de toekomst</p> <p>De dromen van inwoners, bezoekers en ondernemers van de gemeente zijn veelzijdig. Ondanks een wijde variëteit aan antwoorden, is er wel een rode draad te ontdekken: veel respondenten benoemen de wens dat Olst-Wijhe ook in 2050 zich nog kenmerkt als een groene, dorpse gemeente. Respondenten zien over het algemeen de leefomgeving in 2050 voor zich als een leefomgeving met voldoende woningen voor verschillende doelgroepen en ook voldoende voorzieningen in de verschillende kernen. Over de nadere invulling hiervan verschillen de meningen.</p> <p>In de jongste leeftijdscategorie (0 - 24 jaar) zijn de wensen voor de toekomst grotendeels in overeenstemming. In het bijzonder beschrijven zij de wens voor meer activiteiten en winkels in de gemeente, en hopen deze respondenten op meer woningen voor jongeren in 2050.</p> <p>Ook geeft een gedeelte van de respondenten aan dat zij hopen dat de leefomgeving van de gemeente Olst-Wijhe in de toekomst vooral onveranderd blijft; ze zijn vooral tevreden met hoe het nu is.</p>	<p>Dromen over de toekomst</p> <p>Deze wensen voor de leefomgeving van 2050 worden meegenomen bij het opstellen van de vertaling in de volgende fase van de omgevingsvisie, waarin de de in eerste lijnen de koers wordt bepaald aan de hand van drie scenario's.</p>

Impressie ingezonden foto's

Om een beter beeld te krijgen van de kwaliteiten van de gemeente volgens de samenleving, is in de enquête een uitvraag gedaan naar foto's van mooie en kenmerkende plekken binnen de gemeente. Respondenten kregen de mogelijkheid om maximaal 3 foto's in te zenden. In totaal zijn er 439 foto's ingezonden door respondenten. De foto's laten de diversiteit aan kwaliteiten in de gemeente zien: van natuur en landschap tot ontmoetingsmogelijkheden en evenementen. Een veel gefotografeerde plek is de IJssel en haar uiterwaarden. Ook de verschillende landgoederen werden door veel respondenten ingestuurd.

De foto's van mooiste en kenmerkende plekken binnen de gemeente Olst-Wijhe bieden een visuele ondersteuning van hetgeen wat inwoners, ondernemers en bezoekers aan de gemeente waarderen. Daarmee vormen de ingezonden foto's ook onderdeel van het gemeentelijk DNA.

Hieronder volgt een impressie van de ingezonden foto's van mooie plekken in de gemeente Olst-Wijhe. Een totaaloverzicht van alle ingezonden foto's is te bekijken aan het einde van de videoboodschap van wethouder Judith Compagner. Klik [hier](#) voor de video. Ook is een selectie van de ingezonden foto's opgenomen in het eindproduct van de analysefase en zijn enkele beelden terug te vinden in de rapportage met de opbrengsten van de enquête. Deze en andere foto's zullen ook worden gebruikt in het verdere omgevingsvisie traject (indien respondenten hier in de enquête expliciet toestemming voor gegeven hebben).

Fase 2 - SCENARIO'S (JANUARI - MEI '24)

Participatieronde #2

De gemeente hecht waarde aan het betrekken van verschillende doelgroepen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Op basis van de opbrengsten uit de digitale enquête (zie fase 2) is een doelgroepenanalyse gedaan die de basis vormt voor de inzet in deze volgende fase. De bevindingen uit deze analyse vroegen in het vervolgtraject van de omgevingsvisie extra inzet op de volgende doelgroepen: kinderen, jongeren en jonge huishoudens (tot 35 jaar), werkgevers binnen de gemeente en inwoners uit de kleinere kernen en buurtschappen. Daarnaast zijn door de raads werkgroep de volgende bijzondere doelgroepen aangeduid: laaggeletterden, minder digitaal vaardigen, ondernemersverenigingen en zorgondernemers/zorgpartijen.

Het zo breed mogelijk ophalen van input en het bereiken van diverse doelgroepen vraagt om de inzet van diverse methoden. Uit ervaring in eerdere omgevingsvisietrajecten blijkt dat een versterkte inzet op laagdrempelige participatie ertoe leidt dat een bredere groep inwoners de kans krijgt input te leveren voor de visie. Hiervoor is het nodig aan te sluiten bij de leefwereld van de doelgroep en de samenleving actief te benaderen (bijvoorbeeld door letterlijk naar de mensen toe te gaan, de straat op). Deze lijn is de leidraad voor de keuzes van de ingezette middelen in deze participatieronde.

Schoolopdracht: Groetjes uit... 2050

Binnen het omgevingsvisie-traject gaat - mede op verzoek van de raads werkgroep - speciale aandacht uit naar de generatie van de toekomst: de huidige scholieren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Met een creatieve opdracht zijn leerlingen uitgedaagd om na te denken over hoe zij denken en/of hopen dat de gemeente Olst-Wijhe er in het jaar 2050 uitziet. Hun ideeën en wensen zijn verzameld in collages, zogenaamde ansichtkaarten uit de toekomst. Deze opdracht is uitgevoerd door verschillende basisschool klassen van 'de Wijje' en 'IJsselwijs'. Tijdens de DOE-week van Capellenborg kregen zo'n 55 leerlingen uit 2th1, 2th2 en 2ha een gastles en knutselden ze in tweetallen hun ansichtkaart uit de toekomst. Aan het einde van de DOE-week presenteerden zij hun creaties aan wethouder Judith Compagner en lokale media.

In de creaties van de leerlingen komt een breed scala aan thema's voorbij. De resultaten van de schoolopdracht bieden inspiratie om na te denken over de mogelijke inrichting van de omgeving in het jaar 2050. Aan de hand van de mondelinge en/of geschreven toelichting van leerlingen is een vrije vertaling gemaakt naar de elementen die deze doelgroep belangrijk vindt voor de toekomst, zie onderstaand. Deze input wordt meegenomen als advies bij het opstellen van de 'Pijlers voor de Toekomst'. Ook worden de resultaten van deze opdracht ingezet om andere doelgroepen te prikkelen bij het nadenken over het jaar 2050. De input van de jongeren helpt ons bij het in gedachten houden van de toekomstige generatie wanneer we plannen maken voor de toekomst.

Hoofdpijnen opbrengsten creatieve opdracht

Woningbouw

Veel leerlingen verwachten dat er in de gemeente meer woningen nodig zijn om de bevolkingsgroei op te vangen. In de ansichtkaarten uit de toekomst is te zien dat aan verschillende woonmilieus en woningtypen wordt gedacht. Bijvoorbeeld woningen aan of op het water, woningen met gedeelde groene ruimte en woningen van bijzondere materialen. In meerdere creaties zijn afbeeldingen van hoogbouw opgenomen, in sommige gevallen ook gecombineerd met verticaal groen.

Voorzieningen

In de ansichtkaarten en collages wordt over het algemeen veel aandacht besteed aan voorzieningen voor jongeren. In meerdere creaties komen beelden van speelhallen, winkels en fastfoodketens langs. Daarbij wordt de toelichting gegeven dat jongeren het belangrijk vinden om elkaar te kunnen ontmoeten, en voor voorzieningen zoals kledingwinkels niet per se willen reizen. Tegelijkertijd wordt ook nagedacht over voorzieningen in de buitenruimte, bijvoorbeeld in de vorm van trapveldjes en speeltuinen. Ook vinden leerlingen het belangrijk dat bestaande voorzieningen, zoals het zwembad, ook in de toekomst blijven bestaan.

Natuur en landschap

In veel creaties wordt Olst-Wijhe ook in 2050 als groene gemeente geprofileerd. Met name een groene woonomgeving (rondom de woningen of op de woning) komt vaak terug in de creaties en wordt dit ook benoemd als wens in de toelichting die leerlingen geven. Ook tonen ansichtkaarten afbeeldingen van parken, bos en/of andere natuurgebieden. Leerlingen geven aan dat een groene omgeving zorgt voor een mooie uitstraling, en ook goed is voor mens en dier.

Economie en landbouw

In de ansichtkaarten van de toekomst is te zien dat leerlingen over het algemeen ook in 2050 binnen Olst-Wijhe ruimte zien voor de landbouw. Andere creaties laten ideeën zien over het aantrekken van meer toeristen, bijvoorbeeld met een nieuw hotel of met een speelhal en winkel- of restaurantketens.

Mobiliteit

De generatie van de toekomst heeft verschillende verwachtingen op het gebied van mobiliteit. Sommigen hopen op vliegende auto's en jetpacks. Over het algemeen verwachten leerlingen dat er vooral elektrische auto's en fietsen in het straatbeeld zijn.

Overig

Verschiedende creaties tonen dat leerlingen in 2050 ook een grote stap in de technologische ontwikkeling voor zich zien. Zo verwachten leerlingen bijvoorbeeld dat er in de toekomst meer werk door robots wordt overgenomen, en dat drones worden ingezet voor vervoer van bijvoorbeeld boodschappen of pakketjes.

Straatgesprekken

In april 2024 vonden op diverse momenten en locaties straatgesprekken plaats. Het doel van deze gesprekken was om een brede groep aan mensen fysiek te bereiken en om kwalitatieve input op te halen voor de omgevingsvisie. Met drie ontwikkelscenario's als gespreksmiddel onder de arm gingen ambtenaren en wethouders op verschillende plekken de straat op om met inwoners het gesprek te voeren over de mogelijke toekomstrichtingen. Tijdens de straatgesprekken werd deelnemers gevraagd welke onderdelen van de scenario's hen aanspreken en welke niet. Deze gesprekken lenen zich ook om door te vragen *waarom* mensen iets vinden.

De gesprekken zijn gevoerd op diverse plekken binnen de gemeente, zoals in Olst, Wijhe, Wesepe en Herxen. Op ontmoetingsplekken zoals de weekmarkt, de plaatselijke sportvereniging en tijdens gemeentelijke bijeenkomsten zijn mensen aangesproken en bevraagd. De gemeente heeft daarbij partijen zoals de plaatselijke belangen en initiatieven zoals het Taalpunt actief benaderd. In totaal zijn er bijna 200 straatgesprekken gevoerd met inwoners, variërend van leeftijd, geslacht en woonplaats. In de volgende tabel vindt u een uitwerking op hoofdlijnen van de meegegeven input op de scenario's.

De voorkeuren en keuzes die in de straatgesprekken naar voren kwamen, komen samen met alle andere verzamelde input terug in het document Pijlers voor de Toekomst. De opbrengst van de straatgesprekken (zie onderstaand) wordt als advies meegenomen bij het opstellen van dit document. De uitkomsten van de straatgesprekken worden afgewogen tegen de input uit andere gesprekken en de digitale peilingen. Ook worden de wensen en opvattingen afgezet tegen eerder geformuleerde beleidsambities, bovenlokale kaders en wettelijke eisen die betrekking hebben op de leefomgeving. Hier komen soms dilemma's uit naar voren, deze worden eveneens benoemd.

Hoofdlijnen opbrengsten straatgesprekken

Scenario 1 - Regionale schakel

Wonen

Bij het eerste scenario kwam het thema wonen en woningbouw in veel gesprekken naar voren. Er zijn meerdere wensen uitgesproken over het bouwen van woningen voor specifiek starters/jongeren uit de gemeente en voor senioren, vooral met een focus op betaalbare woningen. Verschillende deelnemers spraken zorgen uit over het toekomstige aanbod van geschikte woningen. Goede regie op de woningbouw vond men over het algemeen van belang, dit zodat goed wordt afgewogen waar en voor wie gebouwd wordt. Ook werd daarbij prioriteit gelegd bij de snelheid van realisatie van woningen. Daarnaast werd meegegeven dat woningbouw niet teveel ten koste moet gaan van groen, openheid van het landschap en het dorpse karakter.

Clusteren en voornamelijk bouwen bij de grote kernen (Olst en Wijhe) kwam naar boven als passend wat betreft deze opgave. In de gesprekken werd ook overwegend positief gereageerd op het idee om op de lange termijn ook naar Wesepe te kijken voor de toevoeging van woningbouw.

Tot slot kwam het thema hoogbouw in meerdere gesprekken naar boven, en hierin bleken de meningen te verschillen. Waar sommige aan gaven dat hoogbouw onontkoombaar is, paste dit volgens anderen niet bij het dorpse karakter. Over het algemeen gaf men aan vooral ruimte te zien voor kleinere woningen en gestapelde bouw op goed bereikbare locaties zoals het station.

Voorzieningen

De voorzieningen van voornamelijk de grotere kernen Olst en Wijhe kwamen naar voren als zeer belangrijk voor de leefbaarheid van de gemeente. De grotere kernen kunnen hiervoor volgens inwoners de centrumfunctie blijven invullen, waarbij het aangegeven is dat het aanbod aantrekkelijk en bereikbaar moet blijven voor inwoners vanuit de kleinere omliggende kernen. Op het gebied van voorzieningen in de dorpscentra mag hierbij volgens de inwoners aandacht worden besteed aan de ruimtelijke kwaliteit, bijvoorbeeld door te investeren in een autoluwe Langstraat in Wijhe.

Economie en bedrijvigheid

Tot slot kwamen er in relatie tot dit scenario enkele opmerkingen over bedrijvigheid in de gemeente. Dit betrof voornamelijk rond het verdwijnen van agrarische bedrijven, waarbij er volgens sommigen momenteel te veel ruimte van agrarische grond wordt ingevuld met andere functies. Bij de meeste inwoners blijkt behoefte aan het behoud van het platteland en de agrarische functie die hierbij hoort. Daarnaast kwamen er enkele opmerkingen over de groei van de industrie, waarbij werd gesteld dat de mate van bedrijvigheid moet aansluiten bij de grootte van het dorp. In het bijzonder werd het bedrijventerrein bij de entree van Wesepe benoemd als plek die momenteel door velen als onaantrekkelijk wordt ervaren.

Scenario 2 - Vitale gemeenschap

Wonen

Ook uit de reacties van de gesprekken over dit scenario blijkt dat de inwoners vraag hebben naar meer woningen voor voornamelijk ouderen en starters/jeugd. Daarnaast werd het belang van doorstroom voor senioren aangekaart. Voor deze woningbouw gaven enkelingen aan een focus te willen hebben op bouwen voor Olst-Wijhenaren, en minder te focussen op mensen van buiten de gemeente.

Speciale woonvormen, zoals knarrenhofjes en collectieve vormen kwamen als positief naar voren, voornamelijk opties waarin generaties samenwonen en naar elkaar om kunnen kijken. Daarnaast kwamen woningsplitsing en Rood voor Rood naar voren als mogelijke ideeën voor de woningopgave.

Voorzieningen

Voorzieningen werden aangegeven als zeer belangrijk voor de leefbaarheid van de gemeente/kleine kernen: men geeft aan dat men bij een gebrek aan voorzieningen weg trekt. Verschillende standpunten werden ingenomen over de aanwezigheid van voorzieningen in de kleinere kernen. Sommigen vonden de aanwezigheid van zaken zoals winkels noodzakelijk, terwijl anderen van mening waren dat men bij het wonen in kleinere kernen of het buitengebied ook accepteert dat ze verder moeten reizen voor deze faciliteiten.

Er werd door meerdere mensen een wens uitgesproken over het versterken van voorzieningen/ontmoeten voor jongeren/jeugd, voornamelijk in de grotere kernen Olst en Wijhe. Ook werden zorgen uitgesproken over de leegstand van winkelpanden en negatieve effecten hiervan op de omgeving (ruimtelijke kwaliteit).

Men vindt het belangrijk om op verschillende plekken in de gemeente elkaar te kunnen ontmoeten. Zorgen werden geuit over de huidige afhankelijkheid van vrijwilligers bij het instandhouden van voorzieningen zoals ontmoetingsplekken. Ook werd daarbij door sommigen de relatie gelegd met de vergrijzing en het aanbod aan (informele) verzorgers. Er is daarom behoefte getoond vrijwilligerswerk te stimuleren.

Mobiliteit

De bereikbaarheid van en de verbinding tussen de kernen werd meermaals aangegeven als essentieel voor de leefbaarheid. In de gesprekken werd vaak de relatie gelegd met andere vervoersmiddelen dan de personenauto. Volgens inwoners zijn er op het gebied van bus- en fietsverbindingen mogelijkheden tot verbeteringen. Daarbij gaat het zowel over verbindingen binnen de gemeente als naar grotere plaatsen zoals Raalte, Deventer en Zwolle.

Scenario 3 - Groene long aan de IJssel

Klimaat, duurzaamheid en landschap

De waarde die inwoners aan het natuurlijke landschap van de gemeente hechten, kwam sterk naar voren bij dit scenario. Voornamelijk werd dit geuit in het willen behouden van het groene karakter van de gemeente. Ook werden er zorgen geuit over de rol van de veranderingen in het klimaat, en daarbij de noodzaak voor investeringen in het landschap, bijvoorbeeld op het gebied van ruimte voor waterberging.

Ook gaven enkelen aan de biodiversiteit versterkt te willen hebben. Daarbij werd bijvoorbeeld verwezen naar de aanwezige kwaliteiten van het natuurgebied de Duursche waarden. Ook noemden deelnemers kansen voor het vergroenen van de kernen zelf.

Wonen

Het groene karakter wordt door veel inwoners benadrukt als kwaliteit van de gemeente. Er wordt over het algemeen een grote waarde gehecht aan het dorpse karakter en er wordt positief gesproken over de kwaliteit van wonen in de gemeente, vaak in verband met de aanwezigheid van groen en rust.

Op het gebied van woningbouw is er voornamelijk behoefte aan het behouden van de huidige karakteristieken van de woonomgeving, waarin grote uitbreiding niet wordt gezien als gepast. Voornamelijk het landschap om de kernen heen wordt gezien als waardevol en als iets dat behouden moet worden zoals het nu is. Sommigen geven aan dat inbreiding wel mogelijk is, maar dat daarbij wel aandacht moet zijn voor het groen binnen de bebouwde kom. Zij adviseren om in de woningbouwopgave ook na te denken over het benutten van bestaande gebouwen.

Recreatie

In de gesprekken over dit scenario lag ook een grote focus op recreatiemogelijkheden. Er werd voornamelijk een behoefte uitgesproken voor het versterken van het fiets- en wandelnetwerk in de gemeente. Vaak relateerden mensen dit aan de kwaliteiten van het landelijk gebied en de IJssel die een aantrekkelijke recreatieve omgeving vormen. Hoewel meer recreatiemogelijkheden langs de IJssel voor meerdere mensen gewenst zijn, benadrukken andere inwoners ook een wens om de aanwezige natuurkwaliteiten in deze zone te beschermen, en vinden zij het van belang dat recreatie niet de overhand neemt.

De landgoederen en de waarde van deze locaties kwam ook enkele keren naar voren, waarin voornamelijk een focus lag op het behouden en versterken van de recreatieve functies. Sommige inwoners gaven aan kansen te zien in het aantrekken van meer toeristen, mits dit niet ten koste van leefbaarheid en natuur gaat.

Duurzame energie

Wat betreft de duurzame energie werd door een meerderheid in de gesprekken gesteld liever geen grootschalige molens in het landschap te willen. Ruimte voor alternatieven zoals kleinere erfmolens of het opwekken van stroom uit de IJssel werden daarbij aangekaart.

Overige aandachtspunten/opmerkingen

In de gesprekken kwamen ook enkele elementen naar voren die niet direct gerelateerd zijn aan de scenario's en/of de thema's voor de omgevingsvisie.

Op het gebied van woonkwaliteit werd in diverse gesprekken benadrukt dat het over het algemeen prettig wonen is in Olst-Wijhe. Redenerend vanuit de ervaren woonkwaliteit werden tegelijkertijd diverse verbeterpunten benoemd, voornamelijk op het gebied van de inrichting van de openbare ruimte. Zo werden er zorgen gedeeld over de verkeersveiligheid op meerdere locaties, specifiek de veiligheid voor de fietser en wandelaar. Ook kwamen er diverse opmerkingen rond het onderhoud van de openbare ruimte. Dit voornamelijk voor het onderhoud van het groen in de gemeente, waar volgens inwoners meer aandacht aan mag worden besteed. Ook misten inwoners op enkele plekken in de gemeente straatmeubilair, zoals bankjes en prullenbakken en vroeg een enkeling aandacht voor toegankelijkheid van paden voor mindervaliden.

De straatgesprekken riepen ook reacties op over de verhouding tussen de gemeente en de inwoners. Door meerdere inwoners werd lovend gesproken over de burgemeester en wethouders die zich hadden laten zien, en het feit dat de gemeente op straat staat om naar de inwoners te luisteren. De ruimte die er in brede zin wordt geboden voor burgerinitiatieven wordt gewaardeerd, en het stimuleren hiervan is welkom.

Swipocratie

Een andere wijze waarop gestuurd is op laagdrempelige participatie is door middel van de digitale tool Swipocratie. Swipocratie is een tool die respondenten op een simpele, intuïtieve manier keuzes en dilemma's voorlegt. Respondenten worden gevraagd om tussen 2 opties een keuze te maken. De Swipocratie bestond uit 33 stellingen die te maken hebben met zaken zoals woningbouw, economie, klimaatadaptatie en voorzieningen. Bij het opstellen van de stellingen is rekening gehouden met de digitale enquête uit fase 2 van het proces. Om herhaling in de vraagstelling te voorkomen, is men in de peiling niet expliciet bevroegd op bijvoorbeeld huidige kwaliteiten en is doorgevraagd op opgaven die men eerder als van belang duidde.

De stellingen zijn een (versimpelde) doorwerking van de drie ontwikkelscenario's. De stellingen impliceert vaak een afruil: *kiest u voor parkeren voor de deur, of toch liever groen voor de deur?* In de vraagstelling is geprobeerd om deze afruil zo scherp mogelijk te formuleren. Het is hierbij belangrijk om te melden dat dit een peiling blijft, en dat de realiteit altijd complexer is. Desondanks bieden de antwoorden op de stellingen een inzicht in de opvattingen en standpunten van inwoners op verschillende thema's die de omgevingsvisie raken. De resultaten tonen aan over welke onderwerpen er verdeeldheid bestaat, maar ook op welke vlakken meer eensgezindheid wordt getoond. De gevoerde straatgesprekken - die parallel aan deze digitale peiling liepen - boden een kwalitatieve duiding dankzij de ruimte voor nuances en het doorvragen op keuzes.

Om de representativiteit te borgen is er een zo breed mogelijke groep inwoners benaderd om mee te doen aan de online peiling. In de verschillende straatgesprekken is de Swipocratie peiling onder de aandacht gebracht. Ook is de digitale peiling aangekondigd op de gemeentelijke webpagina en in het gemeentenieuws. Tot slot zijn via social media gerichte advertenties uitgezet. Hiermee kon onder andere gestuurd worden op woonplek en leeftijd. Bijzondere aandacht ging daarbij uit naar jongeren en jonge huishoudens tot 35 jaar.

Tussen 2 april en 1 mei 2024 vulden 833 mensen een online peiling in. De peiling is onder andere door circa 55 leerlingen van de Capellenborg in Wijhe ingevuld tijdens de DOE-week. De resultaten uit de Swipocratie peiling zijn samengevat in een infographic die binnenkort te vinden is op de gemeentelijke webpagina. In onderstaande tabel zijn de resultaten op hoofdlijnen weergegeven.

Ook de opbrengst van de Swipocratie peiling komt samen met alle andere verzamelde input terug in het document Pijlers voor de Toekomst. De opbrengst van deze peiling (zie onderstaand) wordt als advies meegenomen bij het opstellen van dit document. Daarbij worden resultaten afgewogen tegen de input uit andere gesprekken en wordt rekening gehouden met eerder geformuleerde

beleidsambities, bovenlokale kaders en wettelijke eisen die betrekking hebben op de leefomgeving. Hier komen soms dilemma's uit naar voren, deze worden eveneens benoemd.

Hoofdlijnen opbrengsten Swipocratie

Woningbouw

Voldoende, betaalbare woningen bleek uit de digitale enquête (zie fase 2) een belangrijke opgave voor inwoners. In de Swipocratie is deze opgave geconcretiseerd en is verder doorgevraagd naar mogelijkheden voor woningbouw. De resultaten tonen op dit onderwerp een redelijke verdeeldheid over zaken zoals de locatie van woningen en het type woningen. Een lichte voorkeur (55%) gaat uit naar bouwen binnen de dorpsgrenzen in plaats van aan de dorpsranden in het buitengebied. Daarbij geeft 70% aan dat er woningen in elke kern gebouwd moeten worden, en niet slechts in Olst, Wijhe en Wesepe. Op het gebied van woningen voor ouderen spreekt tweederde (67%) van de respondenten een voorkeur uit voor seniorenwoningen dichtbij voorzieningen in plaats van verspreid over de kern.

Gezonde leefomgeving en voorzieningen

Ook de aanwezigheid van voorzieningen vormde een belangrijke opgave uit de digitale enquête. Binnen dit thema valt op dat een meerderheid (70%) voor een breed voorzieningenaanbod op één plek kiest boven een beperkter aanbod verspreid over de kernen. Op het gebied van ontmoeting gaat de voorkeur met 63% uit naar meer ongeorganiseerde ontmoetingsplekken (bijv. speeltuin en bankjes) boven meer georganiseerde ontmoetingsplekken (zoals buurthuizen). Ook ziet 62% liever meer mogelijkheden in de openbare ruimte om te sporten dan meer mogelijkheden voor sport in clubverband.

Economie en landbouw

Bijna driekwart (73%) van de respondenten vindt het belangrijk dat jongeren na hun studie in Olst-Wijhe kunnen werken. Tegelijkertijd vindt 71% dat er in de gemeente geen ruimte is voor nieuwe bedrijven die het milieu sterk vervuilen, zelfs als dit minder werkgelegenheid binnen de gemeentegrenzen zou betekenen.

De ruimte voor landbouw in het buitengebied is voor veel mensen een belangrijk onderwerp. In de transitie naar natuurvriendelijke landbouw vindt een meerderheid (72%) het belangrijk dat de gemeente boeren ondersteunt. Wanneer het gaat over de invulling van vrijkomend agrarisch gebied zijn de meningen duidelijk verdeeld: 52% biedt bij stoppende boeren liever de ruimte aan andere boeren, terwijl 48% deze ruimte zou gebruiken voor woningen, recreatie of zorg.

Natuur en landschap

Uit de digitale enquête bleken 'groen' en 'natuur' belangrijke kwaliteiten voor inwoners. Wanneer de ruimte voor openbaar groen wordt afgezet tegen ruimte voor woningbouw, ziet een kleine meerderheid (55%) voordelen in hoogbouw om meer openbaar groen te behouden tegenover laagbouw met minder openbaar groen.

Wat betreft het thema recreatie ziet 71% van de respondenten graag meer recreatieve routes door het landschap. Wanneer het gaat om recreatie in de uiterwaarden zijn meningen meer verdeeld. 45% vindt meer recreatie in de uiterwaarden goed, ook als dit ten koste kan gaan van rust en natuur.

Wanneer het gaat over klimaatadaptatie is men op het gebied van wateropvang redelijk eensgezind. 88% van de respondenten vindt het goed als er bij veel regen weilanden en openbaar groen worden gebruikt voor opvang. 72% vindt dat de gemeente inwoners meer

moet helpen bij het vergroenen van hun tuinen.

Mobiliteit en duurzaamheid

Net als in de digitale enquête komt verkeersveiligheid ook in deze peiling als belangrijk thema naar voren. 77% is van mening dat verkeersveiligheid voorop moet staan, ook wanneer men met de auto dan minder snel van A naar B kan komen. Wat betreft parkeren valt op dat direct bij de winkels parkeren voor mensen minder belangrijk is dan meer ruimte voor terrassen en groen in de dorpscentra. Wanneer wordt gekeken naar parkeermogelijkheden bij de woning, parkeert 39% liever direct voor de deur en vindt 61% groen voor de deur en verder weg parkeren beter.

Op het gebied van duurzaamheid zijn de meningen redelijk verdeeld. Zo vindt 54% van de respondenten het acceptabel dat de buurt en het landschap veranderen door het opwekken van duurzame energie of warmte.

Stakeholder atelier #1

Op dinsdag 7 mei 2024 vond het eerste werkatelier met stakeholders en ketenpartners van de gemeente plaats. Hiervoor is een zeer brede groep organisaties uitgenodigd. Een groep van circa 40 aanwezige stakeholders en ketenpartners (waaronder buurgemeenten, plaatselijke belangen, de ondernemerskring, maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties op het gebied van o.a. natuur, erfgoed en verkeer) ging tijdens deze bijeenkomst in gesprek over drie toekomstscenario's voor de gemeente Olst-Wijhe. De aanwezigheid vanuit diverse disciplines zorgde voor waardevolle input, thematisch en integraal.

De uitkomsten van dit stakeholder atelier (zie hieronder) vormen bouwstenen en strategische keuzes en worden als advies meegenomen bij het opstellen van de Pijlers voor de Toekomst. Daarbij worden de uitkomsten afgewogen tegen de input uit de andere gesprekken en de digitale peilingen.

Hoofdpijnen opbrengsten stakeholder atelier #1

Scenario 1 - Regionale schakel

Wat spreekt aan?

Het ontwikkelen van woningen voor verschillende doelgroepen wordt door deelnemers gezien als noodzakelijk. Hier wordt ook de link gelegd met de instandhouding van voorzieningen voor de leefbaarheid, omdat meer inwoners zorgen voor een groter draagvlak voor bijvoorbeeld winkels, sportclubs en openbaar vervoer. Het ontwikkelen van woningen in en nabij de kernen Olst en Wijhe is volgens aanwezigen een logische keuze vanwege de bereikbaarheid en aanwezige voorzieningen. Ook de kansen voor verdichting in de stationsgebieden worden daarbij aangehaald.

Het verstevigen van de verbinding met Deventer en Zwolle wordt ervaren als een goed uitgangspunt, dat kan bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Olst-Wijhe als woongemeente voor inwoners die elders werken of studeren.

Welke aanscherpingen/aanvullingen worden meegegeven?

Er worden vraagtekens gezet bij de woningbouwambitie die de gemeente in dit scenario voorstelt. Deelnemers vrezen dat de beschreven mate van 'verstedelijking' afbreuk kan doen aan het dorpse en groene karakter. Men roept op om voldoende aandacht te hebben voor de (cultuurhistorische) kwaliteiten en ook na te denken over klimaatbestendigheid van eventuele woningbouwlocaties (bijvoorbeeld nabij de IJssel). Ook worden kanttekeningen meegegeven voor groei van Wesepe: het toevoegen van woningen moet daar volgens hen wel gepaard gaan met voldoende voorzieningen.

De beperkte sturing in het buitengebied die dit scenario beschrijft, wordt door sommigen in twijfel getrokken. Het te veel vrij laten van de gewenste invulling van het landschap kan volgens hen knelpunten opleveren, bijvoorbeeld op het gebied van natuurherstel, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit.

Scenario 2 - Vitale gemeenschap

Wat spreekt aan?

Het inzetten op versterking van de lokale gemeenschapskracht en lokale economie wordt door deelnemers ervaren als een positief uitgangspunt, dat goed aansluit bij de huidige sociale kwaliteiten van de gemeente. Het bieden van ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving, bijvoorbeeld op het gebied van (collectieve) woningbouw, vervoer, zorg en energie ziet men als kansrijk. Voorbeelden zoals buurtbussen, CPO, buurtwinkeltjes en inloophuizen komen langs.

Op het gebied van woningbouw vindt men het belangrijk dat levensloopbestendig gebouwd: zo wordt geanticipeerd op vergrijzing, maar wordt ook ingespeeld op de langere termijn behoefte.

Welke aanscherpingen/aanvullingen worden meegegeven?

Hoewel het principe van zorg voor elkaar en inwonersinitiatieven gewaardeerd wordt, geeft men ook de kanttekening mee dat dergelijke initiatieven afhankelijk zijn van voldoende draagkracht van bewoners (bijvoorbeeld op het gebied van) vrijwilligerswerk, en dat dit bepaalde mate van ondersteuning en sturing vanuit de gemeente vraagt.

Ook wordt vraagtekens gezet bij de aantrekkelijkheid van dit scenario voor de jongere generatie, terwijl deze groep wel van belang is voor het draagvlak van voorzieningen.

Voor het landelijk gebied ziet men kansen in het aangaan van innovatieve samenwerkingen tussen agrariërs, maar ook tussen agrariërs en de gemeenschap. Er bestaat een wens om de mogelijkheden voor dergelijke samenwerkingen verder te verkennen en te concretiseren.

Scenario 3 - Groene long aan de IJssel

Wat spreekt aan?

Het inrichten van de gemeente aan de hand van het 'Water en bodem sturend'-principe zien deelnemers als een wenselijke en onvermijdelijke keuze voor de gemeente. De inzet in dit scenario op het landschap als drager van de identiteit voor Olst-Wijhe is volgens deelnemers een wenselijk uitgangspunt in het toekomstbestendig en klimaatrobuust inrichten en gebruiken van de omgeving.

Men vindt het belangrijk dat de natuurlijke kwaliteiten behouden en beleefbaar blijven voor inwoners en bezoekers. Investeren in recreatieve netwerken zoals fietspaden sluit volgens velen hier goed bij aan, en heeft daarnaast ook een positieve impact op de gezondheid.

Welke aanscherpingen/aanvullingen worden meegegeven?

De uitwerking van de thema's woningbouw en economie die in dit scenario voorgelegd worden, kennen volgens de deelnemers wat keerzijden. Hoewel overeenstemming bestaat over de ongeschiktheid van grootschalige woningbouw buiten de dorpskernen, wordt wel aangegeven dat inbreiding niet ten koste moet gaan van het gewaardeerde dorpse karakter en groen binnen de kernen. Ook wordt meegegeven dat er binnen de gemeente voldoende ruimte nodig is voor bedrijvigheid. Daarbij gaat het over de bestaande werklocaties, maar ook over toekomstige extra ruimte die nodig is voor bijvoorbeeld circulaire economie en het opwekken van duurzame energie.

Ook hier wordt de oproep gedaan om in samenwerking verder uit te denken op welke wijze de transitie van de landbouw wordt vormgegeven.

Op het gebied van recreatie adviseert men om het perspectief van deze economische pijler verder uit te denken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over het maken van slimme verbindingen tussen recreatie, natuur, cultuurhistorie en landbouw.

Fase 3 - OMGEVINGSVISIE (JUNI - OKTOBER '24)

Participatieronde #3

De concept omgevingsvisie schetst een toekomstbeeld voor de gemeente richting het jaar 2050 en vertaalt deze naar gebiedsgerichte keuzes. Daarbij gaat het om verschillende gebieden in de gemeente: de grote kernen (Olst, Wesepe en Wijhe), de kleinere kernen en buurtschappen, de IJsselzone, het kommenlandschap en de dekzandgebieden. In de tweede participatieronde zijn deze voorstellen voorgelegd aan de samenleving. Het doel van deze ronde was om men te informeren over de voorgestelde keuzes, te toetsen of we op de goede weg zaten en ruimte te bieden voor aanscherpingen, aanvullingen en prioriteiten.

Opnieuw is ingezet op het zo breed mogelijk ophalen van reacties en het bereiken van diverse doelgroepen. Om goed aan te sluiten bij de leefwereld van de doelgroepen en de samenleving actief te benaderen, is wederom gekozen voor een combinatie van fysieke én digitale participatie.

Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour

In de Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour werd de concept-omgevingsvisie op vier plekken in de gemeente tentoongesteld, waar alle inwoners welkom waren. Op vier panelen, bestaande uit een kaartbeeld en collages met uitlegteksten, werden de voorgestelde keuzes gepresenteerd. De panelen gaven weer hoe Olst-Wijhe er in 2050 uit zou moeten zien. Per gebied werd op de panelen een voorstel gedaan van hoe we de omgeving de komende jaren willen gebruiken.

Tussen woensdag 25 september en woensdag 9 oktober 2024 stonden deze voorstellen van de concept-omgevingsvisie op de vier verschillende plekken in de gemeente: in het Holstohus (Olst), Dorpshuis De Bongerd (Wesum), het Wapen van Wesepe (Wesepe) en de bibliotheek (Wijhe). Ook waren de voorstellen online te bekijken op de webpagina <https://mijnkijkop.olst-wijhe.nl/omgevingsvisie>.

Bezoekers van de Toekomsttour werden uitgenodigd om de voorstellen tot zich te nemen en hun reactie te geven: *Wat vinden zij goed? Wat wordt niet herkend? Wat wordt nog gemist? En waarmee moeten we als eerst aan de slag?* Vervolgens konden zij een reactie achterlaten door hun opmerkingen op antwoordkaartjes te schrijven en deze in een bus in te leveren. Ook konden zij op verschillende momenten op locatie in gesprek met de kernenwethouders. In totaal zijn **67** antwoordkaartjes verzameld.

Intermezzo: in gesprek met deelnemers van het Taalpunt

De voorstellen in het Holstohus vormden op vrijdag 18 oktober onderwerp van gesprek bij deelnemers van de meelesgroep (Taalpunt). Als aanvulling op de Toekomsttour schoof de gemeente aan bij de groep en voerden zij het gesprek over de voorstellen. Deelnemers bespraken met elkaar en de gemeente wat zij goed vinden aan de voorstellen, wat ze nog misten en vertelden aan welke onderwerpen ze de meeste prioriteit geven. De opbrengsten uit dit gesprek vormen onderdeel van de in de Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour opgehaalde input, die hieronder op hoofdlijnen wordt weergegeven.

De aanscherpingen en aanvullingen die in de Toekomsttour naar voren kwamen, zijn samen met alle andere verzamelde input gebruikt voor de ontwerp-omgevingsvisie. De opbrengst van de Toekomsttour wordt als advies meegenomen bij het opstellen van dit document. De input van deelnemers wordt afgewogen tegen de input uit de online vragenlijst en andere gesprekken met politiek en stakeholders. Ook worden de reacties afgezet tegen eerder geformuleerde beleidsambities, bovenlokale kaders en wettelijke eisen die betrekking hebben op de leefomgeving.

Hoofdlijnen opbrengsten Toekomsttour

Wat vindt men goed aan de voorstellen?

Meerdere respondenten vinden het goed dat er in de voorstellen bewust aandacht uitgaat naar behoud en ontwikkeling van natuur in de kernen, het landelijk gebied en in de IJssel. Ook het anticiperen op wateroverlast, hitte en droogte wordt gezien als een logische en noodzakelijke keuze. Uit verschillende reacties blijkt dat het investeren in de ruimtelijke kwaliteit en beleving van de IJsselzone (bijvoorbeeld met fiets- en wandelroutes) men over het algemeen aanspreekt. Ook de keuze om kernen beter te verbinden met het omliggende landschap en de natuur, kan op voorstanders rekenen. De aandacht die uitgaat naar woningbouw wordt gewaardeerd. Respondenten belichten binnen dit thema verschillende onderdelen, zoals betaalbare woningen, het stimuleren van doorstroming en het investeren in duurzame en bijzondere woonvormen. De

inzet op een mix van woningen voor verschillende doelgroepen die in deze aspecten voorziet, sluit daarmee aan bij hun wensen. Ook de aandacht die wordt gevestigd op het leefbaar houden van de kleinere kernen, in het bijzonder als het gaat om ontmoetingsmogelijkheden, vindt men van belang. Het in stand houden en verstevigen van het voorzieningenaanbod in Wijhe en Olst kan ook op voorstanders rekenen. Tegelijkertijd zijn er ook respondenten die de voordelen van groei van de kern Wesepe onderstrepen, en zich met het oog op leefbaarheid aansluiten bij de voorgestelde ontwikkeling van de kern.

Zijn er zaken waar men zich niet in herkent?

Hoewel de aandacht voor natuurbehoud en -ontwikkeling volgens sommigen zichtbaar genoeg is in de voorstellen, stellen andere respondenten dat de visie hier nog wel wat meer op mag inzetten. In het bijzonder wordt daarbij het verband gelegd met de ambitie voor meer recreatiemogelijkheden langs de IJssel. Men vraagt om voldoende aandacht voor het bewaken van de natuurlijke habitats: recreatie moet geen versturende werking op de natuur hebben. De in de voorstellen benoemde ruimte voor windenergie krijgt ook van verschillende respondenten kritiek. Hierbij wordt vooral ingegaan op de potentiële overlast die windmolens geven nabij woonkernen en woningen in het buitengebied. Tot slot worden er door enkele respondenten kanttekeningen gesteld bij de beschikbare ruimte voor woningbouw. Zo vraagt men zich af of terughoudendheid bij woningbouw in het buitengebied niet in strijd is met de woonwensen van sommige jonge inwoners.

Welke ideeën of voorstellen worden gemist?

In de antwoordkaartjes komt op deze vraag een groot aantal onderwerpen terug. Een thema dat meerdere keren benoemd wordt is aandacht voor het behoud van een sport- en cultuuraanbod in de gemeente. Op het gebied van bereikbaarheid van voorzieningen, benadrukken respondenten ook het belang van een betrouwbare verbinding tussen de westoever van de IJssel en de kernen Olst en Wijhe. Ook roepen sommige respondenten op om een nadrukkelijke keuze te maken over het type bedrijvigheid dat in de gemeente past. Ook werd bij dit thema gerefereerd aan mogelijkheden creëren voor werk aan huis en ZZP plekken. Daarnaast verzoeken respondenten de gemeente om na te denken over verkeersveiligheid in het kader van zware voertuigen in het landelijk gebied en op de dijk. Tot slot vragen sommige mensen zich af welke visie de gemeente heeft op het vlak van zonne-energie.

Waar moeten we het eerst mee aan de slag?

Ook bij deze vraag komt het belang dat men hecht aan woningbouw meermaals terug. Respondenten benoemen het vergroten van de woningvoorraad als belangrijke opgave. In het bijzonder wordt daarbij een focus meegegeven op betaalbare woningen voor starters. Andere onderwerpen die meerdere keren aangehaald worden, zijn het investeren in de kwaliteit van de openbare ruimte, het vergroten van verkeersveiligheid en het tegengaan van overlast. Voorbeelden die daarbij aan bod komen zijn goed onderhoud van stoepen en fietspaden, fietsvriendelijke routes naar scholen en handhaven van snelheid op de oude Raalterweg.

Inwonerpanel Olst-Wijhe Spreekt

Naast het bezoeken van de fysieke vindplekken verspreid over de gemeente, kon de samenleving ook digitaal hun mening geven over het gewenste Olst-Wijhe van 2050. In een online vragenlijst vanuit het inwonerpanel Olst-Wijhe Spreekt werd de concept-omgevingsvisie en de keuzes voor verschillende gebieden aan deelnemers voorgelegd. Vergelijkbaar met de Toekomsttour, werd ook

men ook hier gevraagd naar hun reactie. Deelnemers van de vragenlijst konden zelf aangeven voor welke deelgebieden zij hun input wilden meegeven. In de vraagstelling werd stilgestaan bij wat men van de voorstellen vond, welke keuzes zij prioriteit geven, welke ideeën zij misten en of zij ook bij bepaalde voorstellen een rol voor de inwoners weggelegd zagen.

Via een video deed wethouder Judith Compagner een oproep aan inwoners om hun mening te geven via het inwonerpanel Olst-Wijhe Spreekt. Klik [hier](#) voor de video.

Tussen 24 september en 9 oktober augustus 2024 vulden in totaal **136** inwoners van de gemeente Olst-Wijhe de online vragenlijst over de concept-omgevingsvisie in. De resultaten van de online vragenlijst zijn samengevat in een rapportage van Moventem: zie hiervoor de webpagina [Omgevingsvisie | Gemeente Olst-Wijhe](#).

Ook voor de online vragenlijst geldt dat de reacties meegenomen worden bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie. Opbrengsten uit de online vragenlijst (zie onderstaand) worden afgewogen tegen verkregen reacties uit de Toekomsttour en uit andere gesprekken die gevoerd zijn met onder andere politiek en stakeholders. Bij het verwerken van de input wordt ook rekening gehouden met eerder geformuleerde beleidsambities, bovenlokale kaders en wettelijke eisen die betrekking hebben op de leefomgeving.

Hoofdpijnen opbrengsten inwonerpanel Olst-Wijhe Spreekt

Wat vindt men goed aan de voorstellen?

Uit de enquête blijkt dat een groot deel van de respondenten overwegend positief is over de voorstellen van de concept-omgevingsvisie. Respondenten benoemen dat het goed is dat de voorstellen op verschillende thema's ingaan en daarmee een integrale kijk op de toekomst geven. Ook voor de verschillende gebiedsgerichte uitwerking worden verschillende positieve zaken belicht. Enkele zaken die meermaals genoemd worden voor de grote en kleine kernen zijn o.a. het op peil houden van voorzieningen in de grotere kernen, ruimte voor groei van Wesepe, woningbouw voor de lokale behoefte in de kleinere kernen, aandacht voor veilige fietsverbindingen tussen de kernen en aandacht voor behoud en versterking van natuur. Wat betreft de IJsselzone zijn sommige respondenten vooral voorstander van het meer beleefbaar maken van het gebied en ruimte voor recreatie, terwijl anderen vooral aansluiting vinden op het behoud van een gezonde balans met natuurwaarden en ruimte bieden aan natuurontwikkeling. In het landelijk gebied spreekt men aan dat de voorstellen ingaan op klimaatadaptieve oplossingen, versterking van landschapselementen en ook nadenken over toekomstige verdienmodellen voor boeren.

Zijn er zaken waar men het niet mee eens is of waar men aanscherpingen op heeft?

Respondenten plaatsen op sommige punten kanttekeningen bij de gepresenteerde ambities en/of geven zij zaken mee die zij nog niet terug vinden in de voorstellen. Een onderdeel dat veel reacties ontving, zijn de op de concept visiekaart gepresenteerde zoekgebieden voor windenergie. Meerdere deelnemers benoemen zorgen te hebben over behoud van leefbaarheid en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten in en nabij deze zones. Op het gebied van woningbouw kan men zich vinden in de zoektocht naar nieuwe locaties, maar geven zij hierbij wel mee dat zorgvuldige omgang met landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van groot belang is. Ook hebben sommige respondenten twijfels bij de terughoudendheid richting woningbouw in het landelijk gebied. Een ander veelvoorkomend onderwerp is de focus op groei van de kern Wesepe op het gebied van wonen en werken. Men geeft mee dat deze groei gepaard moet gaan met een

toename aan voorzieningen en dat zorgvuldig nagedacht moet worden over toenemende verkeersdrukten en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van (toekomstige) bedrijventerreinen. Op het gebied van mobiliteit herkennen veel deelnemers zich in de kansen voor autoluwe centra en het versterken van (vraaggestuurd) OV, maar wordt ook gewezen op autoafhankelijkheid in de kleinere kernen en buurtschappen. Verder vindt men dat in de voorstellen ook het vergroten van verkeersveiligheid, in het landelijk gebied maar ook in de kernen, meer naar voren mag komen.

Waar moeten we het eerst mee aan de slag?

Deelnemers vinden het belangrijk dat de gemeente met de verschillende ambities aan de slag gaat. Per gebiedstype werd in de enquête gevraagd welke onderwerpen men het meest prioriteit geeft. Voor de **grote kernen** kiezen de meeste respondenten voor het ontwikkelen van betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen, gevolgd door het vergroenen van de buitenruimte en het creëren van aantrekkelijke wandel- en fietsroutes. In de **kleine kernen en buurtschappen** is ook het ontwikkelen van passende woningen het onderwerp dat de meeste prioriteit krijgt. Deze ambitie wordt gevolgd door ondersteuning van sterke gemeenschappen en lokale activiteiten en het zorgen voor een goede bereikbaarheid van voorzieningen in de grotere kernen. Voor de **IJsselzone** kiest men het vaakst voor het maken van betere fietsroutes langs de IJssel en het creëren van een goede balans tussen natuur en recreatie. Mogelijkheden om te wandelen en te fietsen worden ook geprioriteerd in het **kommenlandschap**. Ook vindt men het belangrijk dat partijen aan de slag gaan met het creëren van natuurvriendelijke oevers van wettingen. Op de **dekzandgronden** wordt de prioriteit gelegd bij het ontwikkelen van nieuwe, duurzamere vormen van land- en akkerbouw in samenwerking met boeren. Daarnaast vinden respondenten ook het herstellen van landschapselementen zoals houtwallen, heggen en parkbossen van belang om op te pakken.

Zijn er voorstellen die inwoners zelf kunnen uitvoeren?

Zoals enkele respondenten terecht schetsen, heeft de gemeente hoge ambities op verschillende thema's. Om de verschillende ambities tot uitvoering te brengen, zoekt de gemeente de samenwerking op met partners, organisaties en de samenleving. Op bepaalde thema's zien deelnemers van de enquête een duidelijke rol voor zichzelf weggelegd. Vooral in relatie tot de vergroening van de omgeving benoemen meerdere deelnemers mogelijkheden zoals ontsteden van eigen tuinen en/of het aanleggen en beheren van buurttuinen. Daarnaast kijkt men ook naar zichzelf voor verduurzaming, bijvoorbeeld met zonnepanelen op daken maar ook met het verminderen van energieverbruik. Ook wordt gerefereerd aan vrijwilligerswerk om voorzieningen overeind te houden of nieuwe ontmoetingsmogelijkheden te creëren.

Tegelijkertijd zijn er ook deelnemers die aangeven dat sommige keuzes alleen tot stand kunnen komen door regie vanuit de gemeente en in afstemming met het Rijk of de provincie. Wel vinden zij het van belang dat de gemeente en de samenleving goed samen kunnen werken. Zo wordt benadrukt dat participatie met inwoners kan zorgen voor betere plannen vanwege de aanwezige lokale kennis, en daarmee ook kan bijdragen aan een groter draagvlak. Duidelijke en transparante communicatie over plan en proces wordt hierbij gewaardeerd.

Stakeholder atelier #2

De keuzes die in de concept-omgevingsvisie voorgelegd worden, hebben niet alleen invloed op onze gemeente. Ze hebben ook gevolgen voor de regio, de provincie en lokale (maatschappelijke) partners van de gemeente. Daarom hebben we deze fase ook stakeholders en ketenpartners uitgenodigd om in gesprek te gaan over ambities, keuzes en implicaties.

Op donderdag 10 oktober 2024 vond het tweede werkatelier met stakeholders en ketenpartners van de gemeente plaats. Hiervoor is een zeer brede groep organisaties uitgenodigd. Een groep van circa 30 aanwezige stakeholders en ketenpartners (waaronder plaatselijke belangen, overheidsorganisaties, maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties) ging tijdens deze bijeenkomst in gesprek over de concept-omgevingsvisie voor de gemeente Olst-Wijhe. De aanwezigheid vanuit diverse disciplines zorgde voor waardevolle input, thematisch en integraal.

De uitkomsten van dit stakeholder atelier (zie hieronder) worden als advies meegenomen bij het opstellen van de uiteindelijke ontwerp-omgevingsvisie. Daarbij worden de uitkomsten afgewogen tegen de input uit de Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour en de online vragenlijst.

Hoofdpijnen opbrengsten stakeholder atelier #2

Wat vindt men goed aan de voorstellen?

De deelnemers kunnen zich over het algemeen goed vinden in de voorstellen. Men waardeert de inzet op het versterken van de huidige kwaliteiten van de gemeente, zowel op maatschappelijk vlak (noaberschap stimuleren) als op ruimtelijk vlak (ruimte voor groen, water en natuurbeleving). Het bouwen van voldoende woningen, vooral in de grotere kernen maar ook met aandacht voor de lokale behoefte in de kleinere kernen en buurtschappen, ziet men als een positief uitgangspunt. Het voornamelijk clusteren van voorzieningen in de drie grote kernen werd gezien als begrijpelijke keuze. Tegelijkertijd herkende men daar de benoemde randvoorwaarden voor de overige kernen: goede bereikbaarheid van de voorzieningen en behoud van ontmoetingsmogelijkheden, zoals de functie van buurthuizen als locaties voor verenigingen in dorpen. De aanleg van doorfietsroutes wordt ook als een goede stap gezien, vooral om de verbindingen tussen kleine en grote kernen te versterken.

In de IJsselzone zien de meeste aanwezigen potentie voor meer recreatie, mits dit natuurvriendelijk is. Ook wordt het inzetten op een betere waterkwaliteit, zoals in een project voor een drinkbare IJssel, gewaardeerd. Dit komt de leefomgeving ten goede. Ook het zoveel mogelijk natuurinclusief bouwen wordt breed gewaardeerd en zou als randvoorwaarde moeten gelden bij

toekomstige ontwikkelingen. Natuurorganisaties zien kansen om nog meer samen te werken om de natuurdoelen te behalen.

De plannen rondom lokale energieopwekking worden als positief ervaren, omdat de baten hiervan terugvloeien naar de lokale samenleving. Echter wordt door sommigen aangegeven dat zonnevelden minder gewenst zijn vanwege het ruimtebeslag. Wanneer ze gecombineerd worden met andere functies, ziet men hier meer potentie in.

Tot slot hechten de aanwezigen veel waarde aan ruimtelijke kwaliteit, wat als een belangrijk uitgangspunt wordt gezien bij alle toekomstige ontwikkelingen. Zo vind men het belangrijk dat erfgoed waar mogelijk behouden blijft en de unieke identiteit van de dorpen benadrukt.

Welke ideeën of voorstellen worden gemist?

Hoewel de voorstellen over het algemeen op veel steun kunnen rekenen, zijn er ook zaken die volgens de aanwezigen nog ontbreken. Zo is bij sommige aanwezigen behoefte aan duidelijke uitspraken over intensieve versus extensieve landbouw. Er wordt genoemd dat er scherper moet worden geformuleerd hoe woninguitbreidingen langs dorpsranden kunnen samengaan met bestaande agrarische bedrijvigheid. Ook is er behoefte aan betere ondersteuning voor agrariërs, waarbij de aandacht niet alleen naar stoppende boeren zou moeten gaan.

Op het thema klimaatadaptatie wordt besproken dat wateroverlast de leefbaarheid in de gemeente in de weg kan staan. Dit kan volgens deelnemers aangepakt worden door hogere grondwaterstanden en water over het maaiveld te overwegen. Innovatieve ideeën zoals drijvende woningen worden eveneens naar voren gebracht en de Loswal in Wijhe wordt genoemd als een inspirerend voorbeeld van recreatieve ontwikkeling en mogelijkheden voor natuurbeleving aan de IJssel.

Verder laten enkele deelnemers doorklinken dat ze liever daken benutten voor zonne-energie in plaats van kostbare grond voor zonnevelden te gebruiken, zodat er meer ruimte beschikbaar blijft voor voedselproductie. Ook zijn er, met het oog op duurzame energie, zorgen over de combinatie van windenergie en weidevogelgebieden, zoals bij Lierderbroek. Tegelijkertijd herkent men wel de forse opgave waar de gemeente voor staat op het gebied van de energie- en warmtetransitie. Zo is er behoefte aan een concrete aanpak voor de warmtetransitie en netuitbreiding.

Hoewel de inzet op Wesepe als groeikern wordt begrepen door veel aanwezigen, geeft men ook aandachtspunten mee. Ten behoeve van de leefbaarheid is het van belang dat gekozen wordt voor een woningaanbod dat diverse doelgroepen aantrekt. Ook het mee kunnen ontwikkelen van voorzieningen is volgens aanwezigen noodzakelijk. Ook wordt gevraagd om een scherpere strategie voor de verplaatsing van bedrijvigheid op de Enk naar Wesepe en betere ontsluiting tussen Wijhe en Wesepe.

Aanwezigen vragen tot slot aandacht voor de wijze waarop de gestelde ambities gerealiseerd zullen worden. Goede samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke partners en de samenleving is hierbij van belang. Duidelijke communicatie en een open, constructieve houding worden daarbij als belangrijke elementen gezien. Ook op financieel vlak worden er vraagtekens gezet bij de uitvoerbaarheid, met name als het gaat over de verhouding tussen kosten en baten.

Verwerking resultaten in ontwerp-omgevingsvisie

Naar aanleiding van de input uit de Olst-Wijhe 2050 Toekomsttour, de online vragenlijst en het

stakeholder atelier is de concept-omgevingsvisie op enkele onderdelen aangepast of aangescherpt. Dit betreft op hoofdlijnen de volgende wijzigingen:

- **Duurzame energieopwek:** in de tekst is een disclaimer opgenomen dat de vastgestelde aangewezen zon- en windgebieden, die toelicht dat niet allemaal nodig zijn om tot de duurzaamheidsdoelen te komen. Afhankelijk van beleid van het Rijk en provincie moet verder uitgewerkt worden waar en hoe Olst-Wijhe haar duurzaamheidsambities richting 2050 gaat bereiken. De disclaimer verwijst naar de Ruimtelijke visie duurzame energie.
- **Zonne-energie:** op de visiekaart wordt aangegeven waar en in welke mate zonneparken mogelijk worden gezien, zoals vastgesteld in de Ruimtelijke visie duurzame energie.
- **Groei van kern Wesepe:** in de tekst is bij het onderdeel gebiedsgerichte uitwerking 'Grote kernen' voor Wesepe nader toegelicht dat een passend en meegroeïend voorzieningenaanbod een randvoorwaarde vormt bij de groei van woningen en bedrijvigheid in Wesepe. Ook wordt de aandacht voor verkeersveiligheid en leefbaarheid van de kern bij een toenemende verkeersintensiteit aangehaald.
- **Balans recreatie en natuur:** in de tekst is in het toekomstverhaal en de gebiedsgerichte uitwerking 'IJsselzone' meer nadruk gelegd op de aandacht voor een gezonde balans tussen natuurvriendelijke recreatie en rust, met voldoende aandacht voor natuurlijke habitats.
- **Verkeersveiligheid:** in de tekst is bij het onderdeel gebiedsgerichte uitwerking 'Kleine kernen en buurtschappen' de tekst over verkeersveiligheid aangescherpt met een zinsnede over de inzet op verkeersveiligheid rondom de kernen en het verkennen van maatregelen zoals het scheiden van verkeersstromen.